

Dosarul nr. 2ra-1730/2020

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.Gr.Manoli)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.I.Secieru, Iu.Cotruță, V.Mihaila)

ÎNCHEIERE

16 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Prisăcaru Ion
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu
privire la repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 23 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 10 iulie 2019, Prisăcaru Ion a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu
privire la încasarea sumei de 100 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și a
cheltuielilor de judecată în sumă de 7 000 lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 25 ianuarie 2013,
aproximativ la 08:30, conducând microbuzul de model XXXXX, de pe ruta nr.
XXXXX, se deplasa pe XXXXX spre str.XXXXX.

A afirmat că, în regiunea blocului nr. XXXXX situat pe bd.XXXXX,
automobilul său a fost tamponat lateral de către automobilul de model XXXXX
cu n/î XXXXX, condus de cetățeanul Midone Nicolae, care se deplasa în aceeași
direcție pe banda alăturată din stânga și care și-a schimbat direcția de deplasare,
lovind automobilul ultimului în roata stângă.

Ca rezultat, automobilul său a fost proiectat în gardul de protecție a
carosabilului, iar pasagera Nanii Natalia s-a ales cu leziuni corporale, care au fost
calificate ca fiind grave.

A susținut că a fost pornită cauza penală nr. XXXXX, privind comiterea
infracțiunii prevăzute de art. XXXXX din Codul penal, cauza fiind remisă în
instanța de judecată.

A comunicat că, de către organul de urmărire penală, Prisăcaru Ion a fost
învinuit de faptul că, la 25 ianuarie 2013, aproximativ la 08:30, conducând
microbuzul de model XXXXX pe itinerarul rutei nr.XXXXX deplasându-se pe
bd.XXXXX spre str.XXXXX, în regiunea blocului nr.XXXXX amplasat pe bd.
XXXXX, a încălcat prevederile art. 42 pct. 1) și art. 45 pct. 1), 2) din
Regulamentul circulației rutiere, iar drept urmare a tamponat automobilul de

model XXXXX cu n/î XXXXX, care se deplasa în aceeași direcție și care era condus de cetățeanul Midone Nicolae.

A indicat reclamantul că, prin sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 27 martie 2015, a fost achitat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) din Codul penal, din motiv că acțiunile sale nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii.

A relatat că prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015, apelul acuzatorului de stat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței atacate.

A menționat că prin decizia Curții Supreme de Justiție din 12 iulie 2016, a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Cătălin Scutelni împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015 cu menținerea hotărârii contestate.

Astfel, consideră că prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, i-au fost cauzate prejudicii morale și anume, prin recunoașterea sa ilegală în calitate de învinuit, respectiv inculpat în absența vinovăției sale, fiindu-i cauzat un prejudiciu moral inestimabil, manifestat prin suferințe psihice. Prin aceste acțiuni ilegale i-a fost știrbită imaginea atât la locul de muncă unde activa cât și în familie.

A susținut că a fost învinuit de comiterea unei infracțiuni grave, pentru care legislația prevede în exclusivitate sancțiunea cu închisoarea, pe un termen de până la 7 ani, cu privarea de dreptul de a conduce unitățile de transport, pe un termen de până la 4 ani. Prin urmare, exista un pericol real să fie condamnat la închisoare, precum a solicitat acuzatorul de stat.

A afirmat că, risca să fie privat de dreptul de conducere, fiind șofer de profesie, pierdea unica sursă de venit a familiei sale, soția fiind invalid de gradul III, fapt ce i-a creat o stare de stres și frustrare imensă atât ultimului cât și întregii familii.

A specificat că, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța trebuie să ia în considerație atât datele subiective privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice, cât și datele obiective care certifică suferințele și alte circumstanțe probatoare. Aprecierea prejudiciului se realizează sub aspectul efectelor negative suferite de reclamant pe plan fizic și psihic. Aprecierea prejudiciului moral nu se prezumă la determinarea „prețului” suferinței fizice și psihice care sunt inestimabile, ci înseamnă aprecierea multilaterală a tuturor consecințelor negative ale prejudiciului și a implicației acestuia pe toate planurile vieții sociale ale persoanei. Trebuie să se aprecieze ce a pierdut persoana vătămată pe plan fizic, psihic, social, profesional și familial, adică disperarea cauzată de atragerea ilegală la răspundere penală, din ceea ce ar însemna o viață normală, liniștită și fericită pentru aceasta în momentul respectiv.

A declarat că în legătură cu acțiunile ilicite, a fost nevoit să suporte cheltuieli suplimentare, or pe parcursul derulării examinării cauzei penale, a fost nevoit să-și angajeze un avocat, în legătură cu ce a suportat cheltuieli pentru asistență juridică.

Prin hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 23 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel depusă de reprezentantul lui Prisăcaru Ion, avocatul Alexandru Luca. S-a casat integral hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Prisăcaru Ion. S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Prisăcaru Ion, prejudiciul moral în mărime de 35 000 de lei. În rest, pretențiile din cererea de chemare în judecată, s-au respins ca neîntemeiate.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că reieșind din materialele cauzei, se atestă faptul că apelantul Prisăcaru Ion, a avut calitățile de „bănuț” și „învinuit” în săvârșirea unei infracțiuni grave prevăzute de art. 264 alin. (3) din Codul penal pentru o perioadă de circa 3,5 ani, ulterior fiind achitat prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 27 martie 2015, din motiv că acțiunile sale nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii.

Succesiv, instanța de apel a menționat că nu poate reține argumentele invocate de reprezentantul Procuraturii Generale cu privire la faptul că în speța dată a existat o bănuială rezonabilă a organului de urmărire penală că apelantul Prisăcaru Ion a comis o infracțiune. Or, potrivit jurisprudenței CtEDO, procurorul are obligația să prezinte motive relevante și suficiente pentru punerea sub învinuire a unei persoane și expedierea cauzei penale în instanța de judecată, pe lângă persistența unei suspiciuni rezonabile.

În conformitate cu prevederile art. 1405 alin. (1) din Codul civil (în redacția de până la data de 01 martie 2019), prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității, se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

Iar, art. 1422 alin. (1)-(3) din Codul civil, (în redacția de până la data de 01 martie 2019) prevede că în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reformația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Conform art. 7 lit. e) și g) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistența juridică; cheltuielile efectuate în legătură cu

chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.

Aderent, instanța de apel a reținut că art.10 al Legii menționate prevede că, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilit de prezenta lege, apare în cazurile specificate la art. 6, iar art. 11 al aceleiași Legi statuează că mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul 8 prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din Cod de procedură penală. În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

În consecință, instanța de apel a concluzionat că suma de 35 000 de lei va constitui o satisfacție echitabilă având în vedere punerea ilegală sub învinuire și aplicarea față de reclamant a măsurii preventive de declarație de a nu părăsi țara, precum și perioada de aflare a reclamantului sub urmărire penală, impactul acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești asupra reclamantului.

La 27 octombrie 2020 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului s-a indicat că, instanța de apel a ignorat prevederile art. 432 alin. (2) lit.c) Cod de procedură civilă.

Totodată, în susținerea recursului s-au indicat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând totodată conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces decizia din 23 iunie 2020, la data de 16 iulie 2020, însă date care ar confirma recepționarea deciziei recurate la materialele dosarului lipsesc (f.d.130). Astfel cererea de recurs declarată la 27 octombrie 2020 de către Ministerul Justiției este depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității

recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Astfel, prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 15 noiembrie 2020 instanța de recurs a comunicat intimaților recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d.145).

La 10 decembrie 2020 Prisăcaru Ion și avocaul acestuia Alexandru Luca au depus referință prin care au solicitat respingerea recursului depus de Ministerul Justiției ca fiind neântemeiat.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în

vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentei, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Ministerul Justiției.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru